

تدارکات الکترونیکی

رویکردی نوین در تامین منابع

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تداركات الكترونيكي

رويكردي نوين در تامين منابع

تاليف :

دكتور عبدالله اسدزاده

(عضو هيات علمي دانشگاه آزاد اسلامي واحد رباط كريم)

انتشارات موجك

سرشناسه	: اسدزاده، عبدالله، ۱۳۶۱.
عنوان و نام پدیدآور	: تدارکات الکترونیکی رویکردی نوین در تامین منابع / تالیف: دکتر عبدالله اسدزاده
مشخصات نشر	: تهران، انتشارات موجک، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۰ ص. وزیری
شابک	: ۷-۱۶-۸۳۰۷-۶۰۰-۹۷۸-۱۵۰۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۷-۱۲۲.
موضوع	: تدارکات بازرگانی
موضوع	: Business Logistics
موضوع	: تدارکات بازرگانی الکترونیکی
موضوع	: Electronic Logistics
موضوع	: حراج اینترنتی
موضوع	: Internet Auctions
موضوع	: سامانه‌های پشتیبانی تصمیم‌گیری
موضوع	: Decision support systems
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ت ۴ الف ۵ / ۳۸ / ۵ HD
رده بندی دیویی	: ۶۵۸/۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۸۶۵۳۲

انتشارات موجک

مدیر مسئول: دکتر مجید رستمی بشمنی

تلفن مرکز پخش: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

Email: mojakpublication@yahoo.com

Web: www.mojak.ir

عنوان: تدارکات الکترونیکی رویکردی نوین در تامین منابع

تالیف: دکتر عبدالله اسدزاده

طراح جلد: سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری: ۱۲۰ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد - قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۷-۱۶-۸۳۰۷-۶۰۰-۹۷۸

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

پیشکش قدم‌های او که روزی خواهد آمد...

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	پیشگفتار مولف .....
۳.....	فصل اول: تامین و تدارکات .....
۳.....	مقدمه .....
۴.....	منبع یابی .....
۵.....	دلایل اهمیت منبع یابی .....
۷.....	اهمیت تدارکات و تامین در خلق مزیت رقابتی .....
۹.....	جایگاه تدارکات در زنجیره ارزش .....
۱۱.....	ارزیابی تامین کنندگان .....
۱۲.....	معیارهای ارزیابی تامین کنندگان .....
۱۳.....	منابع اطلاعاتی ارزیابی تامینکنندگان .....
۱۵.....	انواع روش های تامین و تدارکات .....
۱۵.....	تدارکات بر اساس ساختار سازمانی .....
۱۶.....	تدارکات بر اساس قابلیت پیش بینی .....
۱۷.....	تدارکات بر اساس زمان .....
۱۸.....	نوگرایی در حوزه تامین و تدارکات .....
۱۹.....	تجدید پیوسته تدارکات (CR) .....
۱۹.....	سیستم اکتساب هوشمند .....
۲۰.....	سیستم استاندارد تدارک (SPS) .....

۲۳.....	فصل دوم: تدارکات الکترونیکی
۲۳.....	مقدمه
۲۳.....	تدارکات الکترونیکی
۲۶.....	مزایای تدارکات الکترونیکی
۲۷.....	مشکلات بالقوه همراه با تدارکات الکترونیکی
۲۸.....	سیر تحول سیستم‌های تدارکات الکترونیک
۲۹.....	ابعاد تدارکات الکترونیکی
۳۱.....	الزامات و ملاحظات پیاده سازی تدارکات الکترونیک
۳۳.....	سیستم‌های اطلاعاتی پشتیبان تدارکات الکترونیکی
۳۴.....	نمونه‌ای از یک نرم افزار تدارکات الکترونیکی
۳۶.....	سیستم مدیریت روابط تأمین کنندگان
۳۸.....	کاربرد سیستم مدیریت روابط تأمین کنندگان در زنجیره تأمین
۳۹.....	ارتباط سیستم مدیریت روابط تأمین کنندگان با دیگر سیستم‌ها
۴۱.....	مدل توسعه تدارکات الکترونیکی
۴۵.....	فصل سوم: تدارکات الکترونیکی در ایران و جهان
۴۵.....	مقدمه
۴۵.....	تدارکات الکترونیکی در جهان
۴۷.....	تدارکات الکترونیکی در کره جنوبی
۴۸.....	تدارکات الکترونیکی در هندوستان
۵۰.....	تدارکات الکترونیکی در ایتالیا
۵۰.....	تدارکات الکترونیکی در ایران
۵۸.....	اجزای سامانه تدارکات الکترونیک دولت
۵۸.....	بازیگران سامانه تدارکات الکترونیکی دولت

معماری سامانه تدارکات الکترونیک دولت ۵۹

امنیت سامانه تدارکات الکترونیک دولت ۶۰

فصل چهارم: حراج الکترونیکی ۶۳

مقدمه ۶۳

حراج (آکشن) چیست؟ ۶۳

دسته‌بندی انواع حراج‌ها ۶۴

انواع حراج‌ها با توجه به نحوه تقابل شرکت‌کنندگان ۶۴

انواع حراج‌ها با توجه به جو اطلاعاتی ۶۵

انواع حراج‌ها با توجه به معلوم یا مجهول بودن ارزش معامله ۶۵

انواع حراج‌ها با توجه به موقعیت خریدار و فروشنده ۶۶

حراج‌های الکترونیکی ۶۷

انواع حراج‌های الکترونیکی ۶۹

حراج‌های چند واحدی ۷۰

حراج‌های چند محصولی ۷۰

حراج‌های ترکیبی ۷۰

حراج‌های الکترونیکی چند مشخصه‌ای ۷۲

فصل پنجم: مناقصه الکترونیکی ۷۳

مقدمه ۷۳

مناقصه الکترونیکی چیست؟ ۷۳

مناقصه‌های الکترونیکی چند مشخصه‌ای ۷۴

مزایا و معایب مناقصه الکترونیکی ۷۶

فرایند مناقصه الکترونیکی ۷۸

۷۸	آنالیز هزینه و بررسی
۷۸	میزان صرفه جویی
۷۸	بازبینی و گروه بندی اقلام
۷۸	آماده سازی درخواست پیشنهاد قیمت
۷۸	شناسایی و بررسی تامین کنندگان
۷۸	آماده سازی پیشنهاد
۷۸	توسط تامین کنندگان
۷۸	ارائه پیشنهاد
۷۸	آنالیز و ارزیابی پیشنهادها
۷۸	مذاکرات نهایی و امضای قرار داد
۷۹	آنالیز هزینه و تعیین میزان صرفه جویی
۸۰	بازبینی و گروه بندی اقلام
۸۰	آماده سازی درخواست پیشنهاد قیمت
۸۱	شناسایی تامین کنندگان و بررسی آنها
۸۱	آماده سازی پیشنهادها توسط تامین کنندگان
۸۲	ارائه پیشنهاد توسط تامین کنندگان در موعد مقرر
۸۲	آنالیز پیشنهادهای ارسال شده و ارزیابی تامین کنندگان
۸۳	معیارهای ارزیابی در مناقصه الکترونیکی
۸۴	تامین تک منبعی
۸۴	کاربرد MAUT در ارزیابی پیشنهادها
۹۱	مذاکرات نهایی و امضای قرار داد
۹۳	فصل ششم: سیستم های پشتیبان تصمیم
۹۳	مقدمه

۹۳	معرفی سیستم پشتیبان تصمیم (DSS)
۹۵	دسته‌بندی انواع DSS ها
۹۵	DSS های مدل گرا
۹۶	DSS های ارتباط گرا
۹۶	DSS های داده گرا
۹۶	DSS های مستند گرا
۹۶	DSS های دانش گرا
۹۷	ساختار DSS ها
۹۷	سیستم مدیریت مبتنی بر مدل
۹۸	سیستم مدیریت مبتنی بر داده
۱۰۱	فصل هفتم: معماری سیستم پشتیبان تصمیم انتخاب تامین کننده
۱۰۱	مقدمه
۱۰۱	مرور سوابق کاربرد DSS در حوزه انتخاب تامین کننده
۱۰۴	مدل پیشنهادی سیستم پشتیبان تصمیم
۱۰۴	سطح اول از معماری پیشنهادی
۱۰۸	سطح دوم از معماری پیشنهادی
۱۰۹	سطح سوم از معماری پیشنهادی
۱۱۱	سطح چهارم از معماری پیشنهادی
۱۱۵	منابع
۱۱۵	منابع فارسی
۱۱۵	منابع لاتین
۱۲۰	اینترنت

پیشگفتار مولف

از آنجا که محیط کسب و کار عصر فعلی، رقابت شدیدی را میان بنگاه‌های اقتصادی به راه انداخته، استفاده از هر ابزاری که هزینه‌های سازمان را کاهش داده و بر بهره‌وری آن بیفزاید، باید به طور جدی مورد توجه قرار گیرد. با توجه به نقش تحول آفرین فناوری اطلاعات در بهبود فرایندها و افزایش سرعت، دقت و سادگی انجام کارها، اکنون دیگر جای تردیدی نیست که اینترنت و IT در هر فرایند مرتبط با کسب و کاری که به کار گرفته شوند، بر کارایی آن افزوده و گام ارزشمندی در تحکیم موقعیت تجاری سازمان و افزایش توان رقابتی آن به شمار می‌آیند. بدون شک، یکی از مهم‌ترین حوزه‌هایی که تحت تاثیر این نوگرایی متحول گشته و همسو با اقتضات عصر دیجیتال در قالبی متفاوت با قبل ظاهر گردیده حوزه تامین منابع و تدارکات می‌باشد. افزایش گرایش به سمت برون سپاری از سوی سازمان‌ها و وابستگی شدید تولیدکنندگان به توانایی‌های تامین کنندگان، این موضوع را به امری حیاتی برای سازمان‌ها تبدیل نموده است. بسیاری از صاحب‌نظران بر این باورند که با توجه به سهم عظیم هزینه‌های خرید و تدارکات در مقایسه با کل هزینه‌های سازمان، مکانیزاسیون کل فرایند تدارکات از مرحله انتخاب تامین کننده تا سفارش دهی و نهایتاً تحویل کالا اصلی‌ترین انتخاب پیش روی سازمان هزاره سوم برای نیل به مزیت هزینه ای می‌باشد و این موضوع است که تدارکات الکترونیکی و خصوصاً مناقصه الکترونیکی را به یکی از جذاب‌ترین حوزه‌های کسب و کار الکترونیکی مبدل نموده است. مناقصات الکترونیکی پدیده‌ای نوظهور هستند که بر جنبه استراتژیک خرید (یعنی مقوله انتخاب تامین کننده) سایه افکنده و سازمان‌ها را در فعالیت‌هایشان به منظور تامین منابع یاری می‌دهند. در جهت نیل به این هدف، بنگاه‌های تولیدی در چند سال اخیر میلیون‌ها یورو صرف راه‌اندازی آکشن‌های الکترونیکی نموده‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به Covisint در صنعت خودروسازی، World Wide Retail Exchange در صنعت خرده فروشی و PaperXchange در صنعت کاغذ اشاره نمود.

در این میان با توجه به حساسیت و اهمیت بالای تصمیمات انتخاب تامین کننده و وجود ترجیحات متفاوت سازمان‌های خریدار، استفاده از ابزارهای تصمیم‌یار در این سامانه‌ها به ضرورتی تردیدناپذیر تبدیل شده و کاربرد این ابزارهاست که به مناقصه الکترونیکی ماهیتی چند وجهی بخشیده، آنگونه که پیاده‌سازی موفق آن به مداخله طیف وسیعی از تخصص‌ها از قبیل امنیت اطلاعات، برنامه نویسی تحت شبکه، الگوریتم‌های محاسباتی، هوش مصنوعی، موضوعات حقوقی و ... منوط گردیده است؛ با در نظر گرفتن این که کتاب حاضر با رویکرد مسائل مدیریتی تدوین یافته طبیعتاً پرداختن به جنبه‌های فرایندی و سیستمی مناقصه الکترونیکی در اولویت قرار گرفته و سایر جوانب نیز در حد ضرورت مطرح شده‌اند.

طبیعی است این اثر به عنوان اولین کتاب ایرانی در زمینه تدارکات الکترونیکی که با رویکرد کاربرد سیستم‌های تصمیم‌یار در مناقصه الکترونیکی تدوین گردیده خالی از اشکال نبوده و دیدگاه‌های اصلاحی و پیشنهادات سازنده خوانندگان عزیز را برای بهبود بطلبد، با اینحال چنانچه بتواند دریچه‌ای ولو هر چند کوچک پیش روی علاقمندان تجارت الکترونیکی گشوده و فتح بابی برای پژوهش‌های جدید و کاربردی در این حوزه باشد، بی‌تردید، رسالت مولف از نگارش آن به انجام رسیده است. در خاتمه و با تاسی به حدیث شریف "من لم یشکر المخلوق لک یشکر الخالق" بر خود لازم می‌دانم از دلگرمی‌ها و حمایت‌های معنوی خانواده گرامی و همسر عزیزم و تلاش کلیه سرورانی که در به ثمر رسیدن این اثر و انجام مراحل مختلف آن اعم از تدوین، ویراستاری، صفحه آرایی، چاپ و انتشار آن بنده را یاری نمودند تشکر و قدردانی صمیمانه خود را ابراز نموده و سلامتی و توفیق‌شان را از خداوند دانا و حکیم مسالت نمایم.

دکتر عبدالله اسدزاده

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رباط کریم

تابستان ۱۳۹۵

ISBN: 978-600-8307-16-7

9

786008

307167

انتشارات موجك